

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Українська мова (як іноземна)

Освітньо-професійна програма «Будівництво та інженерія»

Спеціальність 191 Будівництво та цивільна інженерія

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво.

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Кваліфікація Архітектор

Загальна інформація	Чакал Інеса Степанівна, Максим'юк Оксана Василівна, доценти кафедри сучасної української мови, філологічного факультету ЧНУ.
Контактна інформація	м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2, аудиторія 55
E-mail	inesa.chakal@gmail.com o.maksymiuk@chnu.edu.ua

Дисципліна, семестр	Українська мова (як іноземна), 1-2 семестр				
Мета, стислий опис	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова для іноземців» є формування мовної та мовленнєвої компетенції іноземних студентів, сприяння їх адаптації до професійного й культурного середовища України.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова для іноземців» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • забезпечити засвоєння норми української літературної вимови та правописних норм української мови; • формувати вміння та навички слухання, читання, письма й говоріння українською мовою; • формувати уміння спілкуватися українською мовою в побутовому та навчально-професійному середовищі; • забезпечити засвоєння основ базової української лексики з обраної спеціалізації. 				
Результати у вигляді програмних результатів навчання	<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми <i>іноземні студенти</i> повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – українську абетку; – співвідношення між звуками і буквами; – закономірності літературної вимови слів; – способи творення слів; – граматичну систему сучасної української літературної мови; – норми сучасної української літературної мови (орфографічні, лексичні, орфоепічні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні); – систему частин мови, їх особливості; – основи усного та писемного спілкування; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слухати, читати, писати й говорити українською мовою; – передавати зміст прочитаного або прослуханого тексту; – помічати і виправляти помилки у власному та чужому мовленні; – спілкуватися українською мовою у побутовій, навчально-професійній і культурній сферах; – перекладати тексти українською мовою на рівні B1; – вміти висловлювати власну думку; – брати участь у діалозі на побутову й професійну теми; – використовувати лексику запропонованих тем, вільно і граматично правильно вводити її у діалогічне та монологічне мовлення. 				
Обсяг знань	Всього	Лекцій	Практичні	СР	Підготовка до заліку
	210		120	90	НП
Форми СРС	<ol style="list-style-type: none"> 1) підготовка до аудиторних занять – практичних робіт; 2) самостійне опрацювання матеріалу навчальної дисципліни, запропонованого викладачем, згідно з навчально-тематичним планом; підготування конспекту; 3) виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань; 4) виконання різноманітних вправ, розрахованих на практичне застосування і закріплення знань за пройденими темами (відмінювання словосполучень, дієслів, утворення ступенів порівняння тощо); 5) переклад речень і текстів з української на англійську (розбір 				

	<p>навчального тексту по загальнокультурній тематиці);</p> <p>6) вибір із запропонованого списку і вивчення напам'ять лексики та фразеології спеціального і загальнокультурного характеру;</p> <p>7) підготовка до тестових випробувань та письмових самостійних і контрольних робіт.</p>
Індивідуальна робота студента	<p>Протягом семестру студенти виконують одне індивідуальне завдання, яке є невід'ємною складовою самостійної роботи. Індивідуальне навчальне завдання студент виконує за рахунок годин самостійної роботи під керівництвом викладача. Індивідуальне навчально-дослідне завдання полягає у написанні реферату чи створенні презентації (в електронному вигляді) на одну із запропонованих тем. Більшість тем стосуються України і її відомих місць, знаних письменників, поетів тощо, тому кожен реферат чи презентація повинні містити портрети тих, про кого йде мова тощо. Крім того, індивідуальне завдання може полягати у виголошенні короткої доповіді-довідки.</p> <p>ДОПОВІДІ-ДОВІДКИ, РЕФЕРАТИ чи ПРЕЗЕНТАЦІЇ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Культурні пам'ятки України.</i> 2. <i>Чернівці – столиця Буковини.</i> 3. <i>Українські пісні.</i> 4. <i>Храми України.</i> 5. <i>Народна мудрість.</i> 6. <i>Початки української держави.</i> 7. <i>Резиденція митрополитів.</i> 8. <i>Національна валюта України.</i> 9. <i>Сучасна Україна.</i> 10. <i>Звичаї та традиції українського народу.</i> 11. <i>Українська кухня.</i> 12. <i>Українські співаки.</i> 13. <i>Юрій Федькович.</i> 14. <i>Іван Франко.</i> 15. <i>Ольга Кобилянська.</i>
Оцінка результатів навчання	<p>Формами <i>поточного</i> контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, контрольна робота) відповідь студента та ін.</p> <p>Формами <i>підсумкового</i> контролю є <u>залік</u>.</p> <p>Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів за шкалою ECTS, які студент набирає (максимально) в ході поточної роботи.</p> <p>За кожен із видів робіт нараховується певна кількість балів, які студент має набирати за накопичувальною системою.</p> <p>Максимальна кількість балів за перший змістовий модуль – 15 балів, за другий змістовий модуль – 15 балів, за третій змістовий модуль – 15 балів, за четвертий змістовий модуль – 15 балів. Загалом до заліку студент може набрати 60 балів.</p> <p>Якщо студент набрав менше 35 балів за семестр, він мусить повторно прослухати курс.</p>

Розподіл балів, які отримують студенти (залік)

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль № 1					
T1	T2	T3	T4	T5	15
5	-	5	-	5	

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	15
5	-	5	5	

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль № 3					
T1	T2	T3	T4	T5	15
5	-	5	-	5	

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль № 4				
T1	T2	T3	T4	15
5	-	5	5	

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
ЗМ № 1	ЗМ № 2	ЗМ № 3	ЗМ № 4	Модуль-контроль (залік)	
T1-T5	T1-T4	T1-T5	T1-T4		
15	15	15	15	40	100

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1-й	I	4	120		60			60		
		II	3	90		60			30		Залік
Заочна											

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Початковий фонетико-граматичний мінімум.												
Тема 1. Вступ. Українська мова серед інших мов світу.	10		4			6						
Тема 2. Український алфавіт. Голосні та приголосні звуки. М'який знак та апостроф.	16		8			8						
Тема 3. Вітання. Прощання. Знайомство.	16		8			8						
Тема 4. Країни, національності, мови.	16		8			8						
Тема 5. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 1	2		2									
Разом за змістовим модулем 1	60		30			30						
Змістовий модуль 2. Фонетика.												
Тема 1. Характеристика і опис зовнішності.	20		10			10						
Тема 2. Дні тижня. Місяці.	20		10			10						
Тема 3. Наша група.	18		8			10						
Тема 4. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 2	2		2									
Разом за змістовим модулем 2	60		30			30						
Усього годин за 1-2 змістові модулі	120		60			60						

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 3. Морфологія (Ч.1).												
Тема 1. Моя сім'я.	8		4			4						
Тема 2. Ми іноземні студенти.	12		8			4						
Тема 3. Чернівецький університет.	12		8			4						
Тема 4. Сніданок. Обід.	11		8			3						

Вечеря.												
Тема 5. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 3	2		2									
Разом за змістовим модулем 3	45		30			15						
Змістовий модуль 4. Морфологія (Ч.2).												
Тема 1. Час. Календар. День.	15		10			5						
Тема 2. Професії.	15		10			5						
Тема 3. Мій друг.	13		8			5						
Тема 4. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 4	2		2									
Разом за змістовим модулем 4	45		30			15						
Усього годин за 3-4 змістові модулі	90		60			30						
Усього годин за 1-4 змістові модулі	210		120			90						

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Початковий фонетико-граматичний мінімум.	
1	<u>Комунікативна тема:</u> Українська мова серед інших мов світу. <u>Грамматика:</u> окремі слова – приклади.	4
2	<u>Грамматика:</u> Український алфавіт. Рукописні та друковані літери. Голосні та приголосні звуки. Артикуляційний апарат людини та акустичні й артикуляційні особливості голосних та приголосних звуків української мови. М'який знак та апостроф. Звукове значення йотованих букв, африкат <i>дж, дз</i> , буквосполучень <i>ьо, йо</i> . Тверді, м'які, глухі, дзвінки приголосні ¹ . <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова.	8
3	<u>Комунікативна тема:</u> Вітання. Прощання. Знайомство. <u>Грамматика:</u> Категорія істоти / неістоти. Рід іменників. Особові займенники. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для вітання, прощання і знайомства.	8
4	<u>Комунікативна тема:</u> Країни, національності, мови. <u>Грамматика:</u> Число іменників. Однина і множина. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про країни, національності і мови.	8
5	Систематизація та узагальнення. МКР № 1	2
	Змістовий модуль 2. Морфологія.	

¹ Вправи, тексти, діалоги і граматику подано за підручником: Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком / Данута Мазурик; худож.-оформлювач В.М.Карасик. – Харків : Фоліо, 2017. – 288 с.: іл.

1	<u>Комунікативна тема:</u> Характеристика і опис зовнішності. <u>Граматика:</u> Прикметник. Питання до прикметника. Рід прикметника. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для характеристики і опису зовнішності людини.	10
2	<u>Комунікативна тема:</u> Дні тижня. Місяці. <u>Граматика:</u> Дієслово «бути». <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про пори року, дні тижня і місяці.	10
3	<u>Комунікативна тема:</u> Наша група. <u>Граматика:</u> Особові форми дієслова. Теперішній час. Знахідний відмінок однини іменника. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про групу, у якій навчається.	8
4	Систематизація та узагальнення. МКР № 2	2
	<i>Разом</i>	<i>60</i>

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 3. Морфологія (Ч.1).	
1	<u>Комунікативна тема:</u> Моя сім'я. <u>Граматика:</u> Особові форми дієслова «подобатися». Давальний відмінок особових займенників. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про родину і найближчих людей.	4
2	<u>Комунікативна тема:</u> Ми іноземні студенти. <u>Граматика:</u> Знахідний і давальний відмінок особових займенників. Знахідний відмінок однини іменників. Теперішній час дієслова «хотіти», «могти», «брати». <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про себе і для розповіді про одногрупників.	8
3	<u>Комунікативна тема:</u> Чернівецький університет. <u>Граматика:</u> Знахідний відмінок однини присвійних займенників і прикметників. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про Чернівецький університет імені Юрія Федьковича.	8
4	<u>Комунікативна тема:</u> Сніданок. Обід. Вечеря. <u>Граматика:</u> Минулий час дієслова. Місцевий відмінок іменників однини. <u>Лексика:</u> фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про сніданок, обід і вечерю.	8
5	Систематизація та узагальнення. МКР № 3	2
	Змістовий модуль 4. Морфологія (Ч.2).	
1	<u>Комунікативна тема:</u> Час. Календар. День. <u>Граматика:</u> Місцевий відмінок прикметників і присвійних займенників. Кількісні і порядкові числівники. Місцевий відмінок порядкових числівників. Дієслова другої дієвідміни.	10

	<u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про годину і час.	
2	<u>Комунікативна тема</u> : Професії. <u>Граматика</u> : Орудний відмінок іменників, прикметників, займенників. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про професії.	10
3	<u>Комунікативна тема</u> : Мій друг. <u>Граматика</u> : Закріплення інформації про відмінки іменників, прикметників та займенників. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про свого друга.	8
4	Систематизація та узагальнення. МКР № 4	2
	<i>Разом</i>	<i>60</i>

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни. Її зміст визначений робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, словниками тощо. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

При складанні плану самостійної роботи студента виходимо з загального обсягу годин, що відводиться на самостійну роботу з дисципліни, видів самостійної роботи, що плануються для виконання студентом, загального тижневого бюджету часу студента, фізіологічно обґрунтованих норм навчального навантаження тощо.

Розподіл годин самостійної роботи такий:

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Початковий фонетико-граматичний мінімум.	
1	<u>Комунікативна тема</u> : Українська мова серед інших мов світу. <u>Граматика</u> : окремі слова – приклади.	6
2	<u>Граматика</u> : Український алфавіт. Рукописні та друковані літери. Голосні та приголосні звуки. Артикуляційний апарат людини та акустичні й артикуляційні особливості голосних та приголосних звуків української мови. М'який знак та апостроф. Звукове значення йотованих букв, африкат <i>дз, дж</i> , буквосполучень <i>ьо, йо</i> . Тверді, м'які, глухі, дзвінкі приголосні. Вправи і завдання, с.5-17 ² . <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова.	8
3	<u>Комунікативна тема</u> : Вітання. Прощання. Знайомство. <u>Граматика</u> : Категорія істоти / неістоти. Рід іменників. Особові	8

² Вправи, тексти, діалоги і граматику подано за підручником: Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком / Данута Мазурик; худож.-оформлювач В.М.Карасик. – Харків : Фоліо, 2017. – 288 с.: іл.

	займенники. Вправи і завдання, с.18-29. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для вітання, прощання і знайомства.	
4	<u>Комунікативна тема</u> : Країни, національності, мови. <u>Грамматика</u> : Число іменників. Однина і множина. Вправи і завдання, с.30-34. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про країни, національності і мови.	8
Змістовий модуль 2. Фонетика.		
1	<u>Комунікативна тема</u> : Характеристика і опис зовнішності. <u>Грамматика</u> : Прикметник. Питання до прикметника. Рід прикметника. Вправи і завдання, с.35-40. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для характеристики і опису зовнішності людини.	10
2	<u>Комунікативна тема</u> : Дні тижня. Місяці. <u>Грамматика</u> : Дієслово «бути». Вправи і завдання, с.41-44. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про пори року, дні тижня і місяці.	10
3	<u>Комунікативна тема</u> : Наша група. <u>Грамматика</u> : Особові форми дієслова. Теперішній час. Знахідний відмінок однини іменника. Вправи і завдання, с.45-59. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про групу, у якій навчається.	10
<i>Разом</i>		<i>60</i>

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 3. Морфологія (Ч.1).		
1	<u>Комунікативна тема</u> : Моя сім'я. <u>Грамматика</u> : Особові форми дієслова «подобатися». Давальний відмінок особових займенників. Вправи і завдання, с.60-63. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про родину і найближчих людей.	4
2	<u>Комунікативна тема</u> : Ми іноземні студенти. <u>Грамматика</u> : Знахідний і давальний відмінок особових займенників. Знахідний відмінок однини іменників. Теперішній час дієслова «хотіти», «могти», «брати». Вправи і завдання, с.64-68. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про себе і для розповіді про одногрупників.	4
3	<u>Комунікативна тема</u> : Чернівецький університет. <u>Грамматика</u> : Знахідний відмінок однини присвійних займенників і прикметників. Вправи і завдання, с.69-73. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про Чернівецький університет імені Юрія Федьковича.	4
4	<u>Комунікативна тема</u> : Сніданок. Обід. Вечеря. <u>Грамматика</u> : Минулий час дієслова. Місцевий відмінок іменників однини. Вправи і завдання, с.74-83. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про сніданок, обід і вечерю.	3
Змістовий модуль 4. Морфологія (Ч.2).		
1	<u>Комунікативна тема</u> : Час. Календар. День.	5

	<u>Грамати́ка</u> : Місцевий відмінок прикметників і присвійних займенників. Кількісні і порядкові числівники. Місцевий відмінок порядкових числівників. Дієслова другої дієвідміни. Вправи і завдання, с.84-95. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про годину і час.	
2	<u>Комунікативна тема</u> : Професії. <u>Грамати́ка</u> : Орудний відмінок іменників, прикметників, займенників. Вправи і завдання, с.101-113. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для спілкування про професії.	5
3	<u>Комунікативна тема</u> : Мій друг. <u>Грамати́ка</u> : Закріплення інформації про відмінки іменників, прикметників та займенників. Вправи і завдання, с.114-128. <u>Лексика</u> : фрази і окремі слова, що використовують для розповіді про свого друга.	5
	<i>Разом</i>	<i>30</i>
	<i>Усього за змістові модулі 1-4</i>	<i>90</i>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна)

1. Альохіна С.В. Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси (Математика. Креслення. Хімія. Фізика. Біологія): Навчальний посібник / С.В. Альохіна, Г.В. Онкович, Я.-С. М. Шутенко. – К. : «АртЕк», 1998. – 152 с.
2. Антонів О. Українська мова для іноземців: модульний курс: Навчальний посібник / Антонів О., Паучок Л. – К. : Фірма «ІНКОС», 2012. – 268 с.: іл. + компакт-диск.
3. Багмут І. Сходінка 1. Українська мова для початківців: Підручник для студентів-славистів / І.Багмут, В.Штефуца. – Сегед : Auctores, 2010. – 254 с.
4. Бахтіярова Х.Ш. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посіб. для студ. вищ. мед. та фармац. закл. освіти II – IV рівнів акредитації / Х.Ш. Бахтіярова, С.С. Лукашевич, І.З. Майданюк, М.П.Сегень, С.В. Петухов; за ред. Г.О. Золотухіна. – Т. : Укрмедкнига, 1999. – 320 с.
5. Вихованець І.Р. Вивчаємо українську мову. Розширений курс. Самовчитель / І.Р.Вихованець, Є.А.Карпіловська, Н.Ф.Клименко; за ред. В.М.Русанівського. – 2-е вид., стер. – К. : Либідь, 1996. – 272 с.
6. Вінницька В.М. Українська мова: практичний курс граматики для студентів-іноземців / В.М. Вінницька, Н.П. Плющ / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Підготовчий факультет. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2003. – 272 с.
7. Вінницька В.М. Українська мова як іноземна (початковий курс) / В.М.Вінницька, Л.С. Головяшина, Н.П. Плющ / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Підготовчий факультет. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2002. – 379 с.
8. Вовк П.С. Українська мова: на матеріалі економічних текстів: Навчальний посібник / П.С. Вовк, В.В. Радченко, Т.М. Крик. – К. : Вища школа, 2007. – 215 с.
9. Гримич М. Українська мова щодня: початковий рівень: Навчальний посібник / М.Гримич, Н.Непийвода, В.Різун. – К. : Заповіт, 1998. – 160 с.
10. Джура М. Вивчаймо українську мову! / Марія Джура. – Львів : ЛА «Піраміда», 2007. – 212 с.
11. Жлукутенко Ю.А. Вивчаємо українську мову. Розширений курс. Самовчитель: Навч. посібник / Жлукутенко Ю.А., Карпіловська Є.А., Ярмач В.І.; за ред. В.М.Русанівського. – 3-є вид., доп. – К. : Либідь, 1996. – 224 с.

12. Зайченко Н.Ф. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Н.Ф. Зайченко, С.А. Воробйова. – К : Знання України, 2005. – 324 с.
13. Іванець Т.Ю. Українська мова для іноземних студентів: Навчальний посібник для студентів-іноземців / Т.Ю. Іванець, В.Я. Корженко, О.В.Абрамчук / Укл. Т.Ю. Іванець. – Вінниця : ВДТУ, 1999. – 112 с.
14. Кисельова Т.Г. Українська мова: перші кроки: Навчальний посібник для іноземців / Т.Г. Кисельова, О.П. Солонська, Л.І. Безкровна. – Х. : Видавництво НФАУ, 2002. – 88 с.
15. Коржено В.Я. Українська мова для студентів-іноземців підготовчого відділення. Розмовно-фонетичний курс: Навч. посібник / В.Я.Корженко, З.П.Корженко, Л.В.Горчинська. – Вінниця : ВНТУ, 2005. – 237 с.
16. Кудіна Т. Українська мова як іноземна (початковий курс): Підручник / Т.Кудіна. – К. : Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2009. – 334 с.
17. Лисенко Н.О. Українська мова для іноземних студентів: Навч. посіб. / Н.О. Лисенко, Р.М. Кривко, Є.І. Світлична, Т.П. Цапко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.
18. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком / Данута Мазурик; худож.-оформлювач В.М.Карасик. – Харків : Фоліо, 2017. – 288 с.: іл.
19. Макарова Г.І. Let's Speak Ukrainian (Розмовляємо українською): у 3 кн. / Г.І. Макарова, Л.М. Паламар, Н.К. Присяжнюк. – К. : Фірма «ІНКОС», 2010.
20. Мацієвська Н.П. Українська мова для студентів-іноземців. Початковий курс / Н.П.Мацієвська, Л.А.Мельникова, Т.В.Поліщук, Н.В.Степаненко, Л.О.Товкач. – Ч. 1. – Черкаси : ЧІТІ, 1998. – 197 с. – Ч. 2. – Черкаси : ЧІТІ, 1999. – 208 с.
21. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з курсу „Українська мова” для іноземних студентів початкового етапу всіх спеціальностей. Вип. 1. / Укл. К.П. Добровольська, І.Я. Нікуліна, Л.О. Сиволова. – Одеса : ОДЕУ, ротапринт, 2000.
22. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з курсу “Українська мова” для іноземних студентів початкового етапу всіх спеціальностей. Вип. 2. / Укл. Г.В. Ковальчук, І.Я. Нікуліна, Л.О.Сиволова. – Одеса: ОДЕУ, ротапринт, 2004.
23. Методичні вказівки до практичних занять з курсу «Українська мова як іноземна» для слухачів-іноземців підготовчого відділення факультету довузівської підготовки ІДППО НУВГП / Укл. В. О. Мельникова. – Рівне : НУВГП, 2006. – 92 с.
24. Методичні вказівки з курсу «Українська мова для іноземних студентів (початковий етап навчання)». Завдання підвищеної складності / Н.Й.П'яст, І. А. Андрікевич. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 52 с.
25. Намакштанська І.Є. Добридень!: Посібник з української мови в малюнках і мовленнєвих моделях / І.Є. Намакштанська. – Д. : Сталкер, 1998. – 416 с.
26. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для викладача. – 2-е вид., випр. і доп. / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 84 с.
27. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента. – 2-е вид., випр. і доп. / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 104 с.: кольор. іл. + компакт-диск.
28. Палінська О. Крок-2 (рівень В1). Українська мова як іноземна: книга для студента / Олеся Палінська. – Львів : Дон Боско, 2014. – 160 с.: кольор. іл. + компакт-диск.
29. Палінська О. Крок-2 (рівень В1). Українська мова як іноземна: робочий зошит / Олеся Палінська. – Львів : Дон Боско, 2014. – 56 с.
30. Терлак З. Украинский язык для начинающих / Терлак З., Сербенская А. – Львов : Свит, 2000. – 264 с.

31. Українська мова для іноземних студентів. Країнознавство // <http://posibnyky.vntu.edu.ua/azarovartzp/zmist.html>
32. Українська мова для іноземців. Модульний курс: Навч. посібник / О.Антонів, Л. Паучок. – К. : Фірма «ІНКОС», 2012. – 268 с.: іл. + компакт-диск.
33. Фролова Т.Д. Українська за 26 днів : Українська для тих, хто її не вивчав : Навчальний посібник / Т.Д. Фролова. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 304 с.
34. Чезганов С.А. українська мова як іноземна: Навчальний посібник : у 2 ч. / С.А. Чезганов; Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2008. – 232 с.
35. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б. Чистякова, Л.І.Селіверстова, Т.М. Лагута. – Х. : Видавництво «ІНДУСТРІЯ», 2008. – 384 с.
36. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б.Чистякова, Л.І.Селівестрова, Т. М. Лагута. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 524 с.
37. Чумак В. Українська мова як іноземна в системі кредитно-модульного навчання: бакалаврський рівень: Навчальний посібник для викладачів та студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів / В.Чумак, О.Чумак. – Умань : УДПУ, 2008. – 208 с.
38. Шевчук Ю. Beginner's Ukrainian / Ю.Шевчук // <http://www.hippocrenebooks.com/beginnersukrainian/>
39. Ющук І.Ф. Український язык для начинающих: Уч. пособие. – К. : „Просвіта”, 1992. – 88 с.
40. Ющук І.Ф. Я выучу украинский язык: Фонетика. Лексика. Морфология. Украинская литература до 1917 года. – К. : Рад. школа, 1991. – 288 с.
41. Bekh O. Ukrainian a complete course for beginners / Olena Bekh and James Dingley. – Berkchire : Cox & Wyman Limited, 1997. – 299 p.
42. Slavutych Y. Standard Ukrainian Grammar / Yar Slavutych. – Third Edition. – Edmonton : Slavuta Publishers, 2004. – 296 p.

Допоміжна:

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / За заг. ред. О. Сербенської. – Львів : Світ, 1994. – 152 с.
2. Волощак М. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації / М.Волощак. – 2-е вид., доп. – К. : Вид. центр «Просвіта», 2003. – 160 с.
3. Скрипник Г. Мова як чинник загальнонаціональної консолідації / Г.Скрипник // Урок української. – 2002. – Ч. 7. – С. 6–7.
4. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання / С.І.Головащук. – 2-е вид., випр. – К. : Наук. думка, 2010. – 432 с.
5. Дороніна М.С. Культура спілкування ділових людей: навч. посібник / М. С. Дороніна. – вид. 2-е. – Київ : КМ Academia, 1998. – 191 с.
6. Єрмоленко С.Я. Довідник з культури мови / С.Я.Єрмоленко, Н.М.Сологуб, С.П.Бибик, Г.М.Сюта, С.Г.Чемеркін. – К. : Вища школа, 2005. – 399 с.
7. Масенко Л. Мовно-культурна ситуація в Україні (Соціо-психологічні чинники формування) / Л.Масенко // Дивослово. – 2001. – №10. – С. 7-10.
8. Пономарів О. Фразеологія (мовностилістичні поради) / О. Пономарів // Урок української. – 2002. – Ч. 7. – С. 22-25.
9. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні, Ін-т укр. мови. – К. : Наукова думка, 2008. – 286 с.
10. Чак Є.Д. Складні випадки правопису та слововживання / Є.Д.Чак. – К. : “А.С.К.”, 1998. – 271 с.

11. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування / Т.К.Чмут, Г.Л.Чайка, М.П.Лукашевич, І.Б.Осетинська. – К. : МАУП, 1999. – 208 с.
12. Шевчук С.В. Ділове мовлення. Модульний курс: Підручник / С.В.Шевчук. – К. : Літера ЛТД, 2003. – 448 с.
13. Ющук І. П. Українська мова / І.П.Ющук. – К. : Либідь, 2004. – 640 с.
14. Сучасний український правопис : комплексний довідник / уклад. : М.Г.Зубков. – Х. : Співак Т. К., 2006. – 367 с.

СЛОВНИКИ

1. Бук С. 3000 найчастотніших слів розмовно-побутового стилю української мови : словник / С. Бук ; наук. ред. : Ф. С. Бацевич. – Л. : Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 180 с.
2. Великий сучасний англо-український українсько-англійський словник-довідник : 80000 слів та виразів сучасної англ. та укр. мови / уклад. С.Д. Романов. – Донецьк : БАО, 2008. – 512 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови : близько 250 000 сл. / авт. проекту та голов. ред. : В. Т. Бусел. – К. : Перун, 2005. – 1719 с.
4. Великий універсальний словник української мови. – Х. : Торсінг плюс, 2010. – 767 с.
5. Гаврилишин Я. Словник ділових термінів англо-український, українсько-англійський / Я.Гаврилишин, О.Каркоць = Glossary of Business Terminology English – Ukrainian, Ukrainian – English / Y. Havrylyshyn, O. Karkoc : близько 3500 термінів. – Київ : Smoloskyp, 1993. – 96 р.
6. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання; За ред. В.М. Русанівського / С.І.Головащук. – К. : Наук. думка, 1989. – 883 с.
7. Головащук, С. І. Словник наголосів: понад 20000 слів / С. І. Головащук. – К. : Наукова думка, 2003. – 320 с.
8. Короткий тлумачний словник української мови. Близько 7000 слів / За ред. Д.Г.Гринчишина / Укл.: Д.Г.Гринчишин, В.Л.Карпова, Л.М.Полюга, М.Л.Худаш, У.Я.Єдлінська; Наук. ред.: д.ф.н. О.Д.Пономарів. – К. : Вид. центр «Просвіта», 2010. – 600 с.
9. Орфографічний словник української мови : 150 000 слів / [уклад.: Т.В.Ковальова, Л. П. Коврига]. – Х. : Сінтекс, 2004. – 1088 с.
10. Словник англо-український, українсько-англійський : 80 000 слів та словосполучень. – Донецьк : Глорія Трейд, 2012. – 832 с.
11. Словник української мови: в 11 т. – К. 1970-1980. – Т. 1-11.
12. Словник труднощів української мови: Біля 15 000 слів / За ред. С.Я.Єрмоленко. – К. : Рад. школа, 1989. – 336 с.
13. Словник фразеологізмів української мови / Нац. акад. наук України, Ін-т укр. мови, Укр. мовно-інформ. фонд. – К. : Наукова думка, 2003. – 1104 с.
14. Федієнко В. Сучасний англо-український, українсько-англійський словник. 200 000 слів (+ CD-ROM) / Василь Федієнко, Микола Зубков, Володимир Мюллер. – 3-е, випр. та доп. – Харків : Школа, 2012. – 944 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- NovaMova.com.ua – Українська мова в Інтернеті;
- mova.kreschatic.kiev.ua – Уроки державної мови;
- www.arkas-proswita.iatr.org.ua – Я розмовляю українською!
- <http://krytylia.ldev.ua> – Журнал «КРИТИКА» (інформація про новий український правопис, термінологічні та інші проблеми сучасної української мови);

- <http://newbabilon.freewebsite.org> – Електронна бібліотека української літератури «Новий Вавилон»;
- <http://novamova.com.ua/index.html> – Українська мова в Інтернеті, консультації фахівців, інформація про українську мову тощо;
- <http://www.doimVka.net/ftema13134.html> – Україномовний Інтернет;
- <http://www.geocities.com/ukrexlibris/> – Україномовний сайт про сучасну українську мову;
- <http://www.msu.kharkov.ua/tc/> – Галузевий термінологічний центр;
- <http://www.univ.kiev.ua> – Офіційний сайт Київського національного університету імені Тараса Шевченка (інформація про розвиток сучасної української літературної мови на сайті лінгвістичного гуртка);
- <http://www.nestor.mmslcbby/kg/O-ukraiii/> – Інтернет-видання «Компьютерная газета» (про пакет з українським інтерфейсом для Windows XP Professional від Microsoft);
- www.korespondent.net/data/events.htm! – Українська мережа новин «Кореспондент» (інформація про випуск Microsoft україномовної версії Windows);
- www.zn.kiev.ua – Газета «Дзеркало тижня» (сучасний стан української літературної мови);
- www.ukr_mova.com.ua – Інтернет-сайт, що подає різноманітну інформацію про українську літературну мову.